

Nowe dla nauki gatunki *Mycetophilidae* (*Diptera*) opisane w Pamiętniku Fizjograficznym

Waldemar MIKOŁAJCZYK

Muzeum i Instytut Zoologii PAN, ul. Wilcza 64, 00-679 Warszawa

Wśród gatunków opisywanych w Pamiętniku Fizjograficznym znalazły się również należące do rodziny bedliskowatych – *Mycetophilidae*. Ich odkrywcą był warszawski lekarz z zawodu, a z zamiłowania dipterolog, o światowej renomie znawca tej rodziny muchówek, doktor Henryk DZIEDZICKI (1847–1921). W Pamiętniku (DZIEDZICKI 1884, 1885) opisał ich 47 oraz dwa nowe rodzaje: *Hertwigia* i *Eurycera*.

Zdecydowana większość okazała się rzeczywiście nowymi, „dobrymi” gatunkami – Henryk DZIEDZICKI miał po pierwsze wprawne oko; po drugie, zastosował raczkującą wówczas w przypadku muchówek metodę oznaczania z wykorzystaniem budowy aparatów kopulacyjnych, po trzecie – świetnie rysował, co w znacznej mierze eliminowało możliwość pomyłek w interpretacji jego opisów przez innych specjalistów. Również wiele taksonów, którym z formalnych względów nie może towarzyszyć nazwisko DZIEDZICKIEGO i nadana przez niego nazwa, figuruje z nowym nazwiskiem i nazwą, ale przeszły tam z całym „dobrodziejstwem inwentarza”: oryginalnymi opisami i rysunkami.

Tak stało się z rodzajami, opisanymi jako nowe przez DZIEDZICKIEGO, których nazwy okazały się homonimiczne. O. A. JOHANNSEN nazwę rodzajową *Hertwigia* zmienił na *Dziedzickia*, J. MIK *Eurycera* na *Allocotocera*, przy czym opisane równocześnie przez DZIEDZICKIEGO w tych rodzajach gatunki: *Dziedzickia marginata* (DZIEDZ.) i *Allocotocera flava* (DZIEDZ.) zachowały status gatunków typowych dla obydwu wymienionych rodzajów.

W innym przypadku część gatunków z rodzaju *Sciophila* MEIG., wraz z opisanymi tam przez DZIEDZICKIEGO, przeszła do rodzaju *Mycomya* ROND., w którym funkcjonowały już nazwy: *nitida*, *fulva*, *marginata*. Trzeba je było zatem, jako nazwy zajęte, zmienić, choć również i tu opisy gatunków i rysunki pozostały aktualne.

Ostatecznie (a przynajmniej do chwili obecnej) z 47 wspomnianych gatunków „prawdziwymi” synonimami pozostaje zaledwie 13 (p. tabela).

Co ciekawe, opisy omawianych gatunków, również jako „nowych”, ukazały się dwa lata później w Wiener Entomologische Zeitung (DZIEDZICKI 1886, 1887). Autor opublikował je tam,

pomijając krótkie łacińskie diagnozy znajdujące się w oryginale obok polskich, obszerniejszych opisów i nieco zmieniając układ opisywanych elementów. W austriackim czasopiśmie nie zamieszczono również rysunków, odsyłając czytelników do Pamiętnika Fizjograficznego.

W owych czasach nie było zresztą niczym nadzwyczajnym niejednokrotne nazywanie opisywanych gatunków nowymi, co obecnie jest przyczyną pewnych komplikacji natury formalnej. W razie opisanie bądź nazwanie jakiegoś gatunku „nowym” w tym samym roku, a w różnych czasopismach (a i tak bywało), pozostaje trudna nieraz do rozstrzygnięcia sprawa priorytetu. W przypadku omawianych nowych gatunków DZIEDZICKIEGO na szczęście to nie grozi.

Tabela. *Mycetophilidae* opisane w Pamiętniku Fizjograficznym

DZIEDZICKI 1884, 1885	Status obecny
<i>Mycothera schnablii</i>	<i>Mycetophila schnablii</i> (DZIEDZ.)
<i>Mycothera immaculata</i>	<i>Mycetophila immaculata</i> (DZIEDZ.)
<i>Mycothera stylata</i>	<i>Mycetophila stylata</i> (DZIEDZ.)
<i>Mycothera van der Wulpi</i>	<i>Mycetophila ocellus</i> WALK.
<i>Mycetophila Lubomirskii</i>	<i>Mycetophila lubomirskii</i> DZIEDZ.
<i>Mycetophila obscura</i>	<i>Mycetophila dziedzickii</i> CHANDL.
<i>Mycetophila confusa</i>	<i>Mycetophila confusa</i> DZIEDZ.
<i>Mycetophila nigrofusca</i>	<i>Mycetophila nigrofusca</i> DZIEDZ.
<i>Mycetophila russata</i>	<i>Mycetophila trinotata</i> STAEG.
<i>Mycetophila sigillata</i>	<i>Mycetophila sigillata</i> DZIEDZ.
<i>Mycetophila guttata</i>	<i>Mycetophila alea</i> LAFF.
<i>Mycetophila signatoides</i>	<i>Mycetophila signatoides</i> DZIEDZ.
<i>Mycetophila mohilivensis</i>	<i>Mycetophila mohilivensis</i> DZIEDZ.
<i>Mycetophila bialorussica</i>	<i>Mycetophila bialorussica</i> DZIEDZ.
<i>Mycetophila Mikii</i>	<i>Mycetophila mikii</i> DZIEDZ.
<i>Mycetophila fuliginosa</i>	<i>Mycetophila strigata</i> STAEG.
<i>Mycetophila triangulata</i>	<i>Mycetophila triangulata</i> DZIEDZ.
<i>Mycetophila confluens</i>	<i>Mycetophila confluens</i> DZIEDZ.
<i>Mycetophila W-fuscum</i>	<i>Mycetophila distigma</i> MEIG.
<i>Mycetophila Osten-Sackenii</i>	<i>Mycetophila osten-sackenii</i> DZIEDZ.
<i>Staegeria unicornuta</i>	<i>Monoclona rufilatera</i> (WALK.)
<i>Hertwigia</i>	<i>Dziedzickia</i> JOH.
<i>Hertwigia marginata</i>	<i>Dziedzickia marginata</i> (DZIEDZ.)
<i>Eurycera</i>	<i>Allocotocera</i> MIK.
<i>Eurycera flava</i>	<i>Allocotocera pulchella</i> (CURT.)
<i>Paratinia difficilis</i>	<i>Paratinia difficilis</i> DZIEDZ.
<i>Boletina Winnertzii</i>	<i>Boletina cincticornis</i> (WALK.)
<i>Boletina nigrofusca</i>	<i>Boletina nigrofusca</i> DZIEDZ.
<i>Boletina dispecta</i>	<i>Boletina dispecta</i> DZIEDZ.
<i>Boletina gripha</i>	<i>Boletina gripha</i> DZIEDZ.
<i>Boletina silvatica</i>	<i>Boletina silvatica</i> DZIEDZ.
<i>Boletina Grzegorzekii</i>	<i>Boletina plana</i> (WALK.)

<i>Boletina nigricans</i>	<i>Boletina nigricans</i> DZIEDZ.
<i>Sciophila Wrześniowskii</i>	<i>Mycomya insignis</i> (WINN.)
<i>Sciophila parva</i>	<i>Mycomya parva</i> (DZIEDZ.)
<i>Sciophila nitida</i>	<i>Mycomya bialorussica</i> LANDR.
<i>Sciophila penicillata</i>	<i>Mycomya penicillata</i> (DZIEDZ.)
<i>Sciophila brunnea</i>	<i>Mycomya brunnea</i> (DZIEDZ.)
<i>Sciophila Radoszkowskii</i>	<i>Mycomya tenuis</i> (WALK.)
<i>Sciophila levis</i>	<i>Mycomya levis</i> (DZIEDZ.)
<i>Sciophila trivittata</i>	<i>Mycomya sigma</i> JOH.
<i>Sciophila marginata</i>	<i>Mycomya trivittata</i> (ZETT.)
<i>Sciophila bicolor</i>	<i>Mycomya bicolor</i> (DZIEDZ.)
<i>Sciophila egregia</i>	<i>Mycomya egregia</i> (DZIEDZ.)
<i>Sciophila livida</i>	<i>Mycomya livida</i> (DZIEDZ.)
<i>Sciophila Winnertzii</i>	<i>Mycomya winnertzii</i> (DZIEDZ.)
<i>Sciophila pulchella</i>	<i>Mycomya pulchella</i> (DZIEDZ.)
<i>Sciophila fulva</i>	<i>Mycomya dziedickii</i> VÄIS.
<i>Sciophila Wankowiczii</i>	<i>Mycomya wankowiczii</i> (DZIEDZ.)

PIŚMIENNICTWO

- DZIEDZICKI H. 1884. Przyczynek do fauny owadów dwuskrzydłych. Gatunki rodzajów *Mycothera*, *Mycetophila*, *Staegeria*. Pam. fizjogr., Warszawa, 4: 298–324 + tt. V–IX.
- DZIEDZICKI H. 1885. II przyczynek do fauny owadów dwuskrzydłych. Rodzaje nowe: *Hertwigia*, nov. Gen., *Eurycera*, nov. Gen. i gatunki rodzajów: *Boletina*, *Sciophila*. Pam. fizjogr., Warszawa, 5 (III): 164–194 + tt. IV–IX.
- DZIEDZICKI H. 1886. Beitrag zur Fauna der zweiflügeligen Insekten (Arten der Gattungen *Mycothera*, *Mycetophila* und *Stegeria*). Wien. ent. Ztg., Wien, 5: 153–156, 189–190, 229–231, 251–253, 265–266, 326–327, 346–347.
- DZIEDZICKI H. 1887. Beitrag zur Fauna der zweiflügeligen Insekten. Wien. ent. Ztg., Wien, 6: 37–43.

SUMMARY

[Mikołajczyk W. 2002. New species of *Mycetophilidae* (Diptera) described in Pamiętnik Fizjograficzny. Nowy Pam. Fizjogr., Warszawa, 1 (1): 41–43.]

In Pamiętnik Fizjograficzny forty seven new species and two new genera of the fungus gnats (Diptera, *Mycetophilidae*) were described by DZIEDZICKI (1884, 1885). They species are listed in the table and their present taxonomic status is presented.